

1

STATISTIČKI LJETOPIŠ

ZA GODINU 1874.

IZDAO GA

STATISTIČKI URED KR. DALM. HRV. SLAV. ZEMALJSKE VLADE.

STATISTISCHES JAHRBUCH

FÜR DAS JAHR 1874.

HERAUSGEGEBEN VOM

STATISTISCHEN BUREAU DER KGL. DALM. KROAT. SLAV. LANDESREGIERUNG.

ZAGREB, 1876.

TIPOGRAFIČKI I LITOGRAFIČKI ZAVOD G. ALBRECHTA.

407

I.

STATISTIČKI LJETOPIŠ

ZA GODINU 1874.

IZDAO GA

STATISTIČKI URED KR. DALM. HRV. SLAV. ZEMALJSKE VLADE.

STATISTISCHES JAHRBUCH

FÜR DAS JAHR 1874.

HERAUSGEGEBEN VOM

STATISTISCHEN BUREAU DER KGL. DALM. KROAT. SLAV. LANDESREGIERUNG.

ZAGREB, 1876.

TIPOGRAFIČKI I LITOGRAFIČKI ZAVOD C. ALBRECHTA.

Zemaljsko statističko vieće.

Predsjednik:

Ivan Mažuranić, ban kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije i pravi tajni savjetnik Nj. Veličanstva.

Zamjenik predsjednika:

Jovan Živković, predstojnik kr. hrv.-slav.-dalm. vladnoga odiela za unutarnje poslove.

Članovi statističkoga vieća.

A. Zastupnici upravnih strukah:

I. Od kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade.

Jovan pl. Jurković, odielni savjetnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade.
Dr. Antun Stojanović, odielni savjetnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade.
Stjepan pl. Hervoić, odielni savjetnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade.
Dane Stanković, odielni savjetnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade.
Mirko pl. Halper Sigetski, odielni savjetnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade.
Dr. Josip Schlosser Klekovski, odielni savjetnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade i član jugoslav. akademije znanostih i umjetnostih.
Janko Jurković, odielni savjetnik kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade i član jugoslav. akademije znanostih i umjetnostih.

II. Od c. kr. glavnoga zapovjedništva kao krajiške zemaljske upravne oblasti.

Odiel za unutarnje poslove: Benko Göttlicher, c. kr. pukovnik i predstojnik odiela za unutarnje poslove;
gradjevni odiel: Miloš Komadina, c. kr. podpukovnik i predstojnik gradjevnoga odiela a zamjenik mu: Dragutin Uhlig, c. kr. nadmjernik;
odiel za pravosudje: Ferdinand Beyer, septemvir i predstojnik pravosud. odiela, a zamjenik mu; Anselmo Schmidt, car. kralj. kapetan auditor i tajnik istoga odiela;
odiel za financije: Rajmund Herkov, odielni savjetnik, predstojnik financ. odiela, a zamjenik mu: Josip Stengl, c. kr. financ. savjetnik;
odiel za bogoštovje i nastavu: Stjepan Spillauer, c. kr. major, odielni savjetnik i predstojnik odiela za bogoštovje i nastavu, a zamjenik mu: Gjuro Stipetić, tajnik istoga odiela;
odiel za šumarstvo: Antun Šranković, šum. ravnatelj i predstojnik odiela za šumarstvo, a zamjenik mu: Milan Durst, nadšumar;
računarski odiel: Antun Britvec, račun. nadsavjetnik i predstojnik računarskog odiela, a zamjenik mu: Konst. Radosavljević, račun. savjetnik.

III. Od c. kr. glavnoga vojnoga zapovjedništva.

Antun Schmarda, c. kr. pukovnik topništva, a zamjenik mu:
Rudolfo vitez Ebner, c. kr. pukovnik ženijskoga štopa.

UVOD.

Službena statistika djelovala je u Hrvatskoj i Slavoniji, i to u gradjanskoj Hrvatskoj i Slavoniji i hrv.-slav. vojnoj krajini, i prije već, nego li što se je za nju u zemlji stvorio poseban organ. Razne upravne oblasti šabirahu statističke podatke za posebne svoje administrativne svrhe, centralni statistički uredi države, i to do g. 1867. c. kr. centralna statistička komisija u Beču, a od g. 1867. kr. ugarski statistički ured u Budimpešti dobivahu iz Hrvatske i Slavonije izkaze, što su jih u ustanovljenih za to razdobjih sastavljale razne oblasti i zavodi u zemlji, a napokon izvadjahu se u Hrvatskoj i Slavoniji od dobe do dobe velike statističke operacije, da budu osnovom daljnjoj radnji oko službene statistike.

Koji su se pojavi u državnom i društvenom životu Hrvatske i Slavonije statistički motrili, po kojoj metodi i od koje dobe, nije ovdje moguće potanko razložiti, jer bi se tim uvod ovaj i preko mjere raztegnuo te se tomu hoće i dulja izraživanja. Tuj biti će dovoljne nekoje samo glavne crte.

Rad oko službene statistike bijaše sve do g. 1851., ako mu i imade tragovah i to osobito u vojnoj krajini, dosta neznatan. Najvažnija su svakako tri pučka popisa, prvi od g. 1785, što ga je odredio car Josip II, drugi od g. 1805., izveden po zakonu ugarskoga sabora, izključujućem od popisa svećenstvo i plemstvo i treći od godine 1850., odredjen središnjom vladom u Beču, — a za tim redoviti popisi, kojimi se je svake pete godine popisivalo žiteljstvo vojne krajine, i koji su se pod konac svake godine izpravljali prama posljedkom miene žiteljstva.

Tek kad je iza g. 1850. c. kr. ravnateljstvo za administrativnu statistiku u Beču svoju djelatnost proteglo i na Hrvatsku i Slavoniju, počelo se više i sustavnije raditi na polju službene statistike te nastojati, da se zadovoljuju i potrebe znanosti.

Odsele opredieljuju se redomice pojavi, koji da se statistički motre, oblasti se i zavodi pozivlju, da redovito sastavljaju statističke izkaze te se uvode formulari, jednaki ili bar slični onim, po kojih se kupe podatei u drugih zemljah monarkije.

Ponajprije nametnuta bje svim duhovnim pastirstvom dužnost, da iz svojih maticah o vjenčanjih, porodih i pomoru sastavljaju velike godišnje izkaze o mienu žiteljstva. Novi formular imade 5 skrižaljakah: I. za izkazivanje vjenčanjah, II. za porode, III. za pomor djece do 5. godine, IV. za sav pomor po dobi, mjesecih i vjeri i V. za uzroke pomora. Od političkih oblastih traže se za tim svake godine izkazi o broju useljenih i

SADRŽAJ.

	Strana
Zemaljsko statističko vieće.....	III
Uvod	VII
Spisi ob organizaciji zemaljske statistike	XLVI
Površina, žiteljstvo i prebivališta	1
Miena žiteljstva godine 1874.....	17
Produktivna površina, prirod žita i drugih plodinah te stoka	197
Poprične tržne cene gg. 1871., 1872., 1873. i 1874.....	219
Radarstvo godine 1874.	229
Parobrodarstvo god. 1874.	243
Pomorsko brodarstvo gg. 1871., 1872. i 1873	257
Poštarsvo gg. 1873. i 1874.	293
Brzojavstvo gg. 1873. i 1874.	301
Banke, štedionice, štedna i pripomoćna društva	311
Tereti, uknjiženi na nekretninah u Hrvatskoj i Slavoniji koncem g. 1874.....	359
Miena u posjedu i teretih nekretninah u Hrvatskoj i Slavoniji od g. 1865. do 1874.	369
Kazneno pravosudje gg. 1870., 1871., 1872., 1873. i 1874.	391
Priv. pravosudje sudovah I., II. i III. molbe u hrv.-slav. Krajini god. 1873. i 1874.....	467
Učilišta gg. 1873., 1874. i 1875.	473
Državni dohodeci u Hrvatskoj i Slavoniji god. 1873. i 1874.	546
Državni dohodeci u hrv.-slav. Krajini g. 1874.....	565
Primitci i izdaci hrv.-slav. zaklade za razteretbu zemaljah god. 1873. i 1874.	569
Imovina zakladah, kojimi je upravljala kr. dalm.-hrv.-slav. zem. vlada god. 1873. i 1874.	573
Gospodarstvo gradovah Hrvatske i Slavonije i hrv.-slav. Krajine god. 1874.....	577
Uspjeh novaćenja godine 1874.....	583